

Jeśli chcesz uzyskać więcej informacji na temat nowotworu płuc, badań kontrolnych płuc i porad ułatwiających rzucenie palenia, odwiedź:

NHS Lung Cancer Information

www.nhs.uk/conditions/lung-cancer/

NHS Smokefree

www.nhs.uk/smokefree

Cancer Research UK

www.cruk.org/lunghealthchecks

www.cruk.org/about-cancer/lung-cancer

www.cruk.org/smoking

Roy Castle Lung Cancer Foundation

www.roycastle.org/information

www.roycastle.org/help-and-support

Ukierunkowana kontrola stanu płuc

Co musisz wiedzieć

Spis treści

Ukierunkowana kontrola stanu płuc – informacje	2 - 4
Możliwe wyniki ukierunkowanej kontroli stanu płuc	5 - 6
Dlaczego wczesna diagnoza jest tak istotna	7
Co musisz wiedzieć o badaniach obrazowych płuc	7 - 8
Nowotwór płuc i objawy	9
Jak zmniejszyć ryzyko wystąpienia nowotworu płuc	10

Ukierunkowana kontrola stanu płuc różni się od badań kontrolnych wykonywanych przez NHS. Nawet osoby, które niedawno przeszły badanie kontrolne NHS powinny rozważyć poddanie się ukierunkowanej kontroli stanu płuc.

Dodatkowe formy pomocy

 023 8120 8883

 <https://www.uhs.nhs.uk/departments/blood-heart-and-circulation/lung-screening>

Dlaczego oferujemy badania stanu płuc

Często na wczesnym etapie rozwoju nowotworu płuc nie występują żadne oznaki ani objawy choroby. Skutkuje to sytuacją, w której u około 7 na 10 pacjentów nowotwór wykrywany jest zbyt późno, aby skuteczne wyleczenie było możliwe.

Ukierunkowane kontrole stanu płuc pomagają wykryć chorobę we wczesnym stadium rozwoju (często zanim zauważysz jakiegokolwiek nieprawidłowości) i na etapie, kiedy leczenie może być prostsze i skuteczniejsze – co ostatecznie pozwala na uratowanie więcej istnień ludzkich.

Większość nowotworów płuc rozwija się na tyle wolno, że dzięki wykonaniu odpowiedniego badania możliwe jest ich wykrycie we wczesnym stadium.

Na czym polega ukierunkowana kontrola stanu płuc?

Ukierunkowana kontrola płuc to dwuetapowy proces, w którym oceniamy ich stan zdrowia.

Odbędziesz rozmowę telefoniczną lub bezpośrednie spotkanie z lekarzem, który oceni u Ciebie prawdopodobieństwo zachorowania na nowotwór płuc.

Jeśli prawdopodobieństwo to zostanie uznane w Twoim przypadku za podwyższone, otrzymasz zaproszenie na szybkie i bezbolesne badanie. Pozwoli ono na uzyskanie szczegółowego obrazu Twoich płuc, który będzie można następnie poddać wnikliwej ocenie. W przypadku wykrycia jakichkolwiek nieprawidłowości, skierujemy Cię na leczenie.

Dlaczego zaprosiliśmy Cię na badanie

U osób w wieku od 55 do 74 lat, które są palaczami, lub które były nimi w przeszłości, ryzyko zachorowania na nowotwór płuc jest wyższe. Chcemy skontrolować, czy Twoje płuca działają prawidłowo. Występowanie nieprawidłowości nie jest częste, jednak w przypadku ich wykrycia możemy podjąć szybkie kroki i wdrożyć odpowiednie leczenie. Decyzja czy poddasz się badaniu stanu płuc czy nie, należy do Ciebie.

Jaki jest przebieg ukierunkowanej kontroli stanu płuc?

Badanie stanu płuc składa się z dwóch części, jednak wykonanie obrazowania nie będzie konieczne u każdego pacjenta – będzie to uzależnione od wyników oceny wstępnej. W toku badania zapewniana jest możliwość odbycia szczegółowej rozmowy z pracownikami służby zdrowia i zadawania pytań dotyczących tej procedury.

1) Ocena wstępna

Odbędziesz rozmowę telefoniczną lub bezpośrednie spotkanie z lekarzem, który porozmawia z Tobą o ewentualnych problemach z oddychaniem, ogólnym stanie zdrowia Twoich płuc, kwestiach dotyczących stylu życia - Twojego i członków Twojej rodziny - oraz wszelkich Twoich wcześniejszych problemach zdrowotnych.

Ocena wstępna może zakończyć się jednym z trzech rezultatów:

Otrzymasz propozycję poddania się badaniu płuc.

Jeśli stwierdzono u Ciebie podwyższone ryzyko zachorowania na nowotwór płuc obecnie lub w przyszłości, proponujemy wykonanie badania obrazowego płuc, aby sprawdzić, czy ten organ funkcjonuje u Ciebie poprawnie. Pracownik służby zdrowia pomoże Ci ustalić, czy badanie obrazowe będzie odpowiednią metodą sprawdzenia stanu Twoich płuc.

Nie wykryto nieprawidłowości.

Pracownik służby zdrowia może stwierdzić, iż nie zachodzi konieczność wykonywania dalszych badań. Nie musisz poddawać się badaniu obrazowemu płuc.

Skierowanie do lekarza pierwszego kontaktu.

Jeśli wykryjemy u Ciebie problemy z oddychaniem lub płucami, jednak wykonanie badania obrazowego nie będzie potrzebne, pracownik służby zdrowia może skierować Cię do lekarza pierwszego kontaktu lub specjalisty.

We wszystkich trzech przypadkach skontaktujemy się z Twoim lekarzem pierwszego kontaktu, aby przekazać mu odpowiednie informacje.

2) Prześwietlenie płuc

Zaprosimy Cię na szybkie i całkowicie bezbolesne badanie obrazowe płuc. To specjalne badanie metodą TK (tomografii komputerowej), w którym stosowana jest bardzo niska dawka promieniowania oraz komputer do odwzorowania szczegółowego obrazu płuc.

Co dzieje się podczas badania obrazowego płuc?

Badanie nie wymaga od Ciebie wykonywania jakichkolwiek czynności przygotowawczych.

1

W trakcie badania zazwyczaj leży się na wznak na stole, który powoli przesuwa się przez skaner TK. Skaner ma kształt pierścienia obracającego się wokół niewielkiego fragmentu ciała pacjenta leżącego na stole.

2

Specjalnie przeszkoleni pracownicy (radiolodzy) sterują skanerem z pomieszczenia oddzielonego od urządzenia skanującego specjalnym ekranem. Będziesz jednak ich widzieć i będziesz mieć możliwość rozmawiania z nimi w czasie badania.

3

Po wykonaniu badania pacjent musi pozostawać w pozycji leżącej przez kolejne 10 sekund i wykonywać proste polecenia dotyczące sposobu oddychania. Pozwoli to na zachowanie ostrości obrazu otrzymywanego w badaniu.

4

Badanie jest bezbolesne i zarówno przed nim jak i po nim można normalnie jeść, pić i prowadzić samochód.

Badanie obrazowe płuc – możliwe wyniki

Wynik przeprowadzonego badania obrazowego prześlemy na Twój adres w ciągu czterech tygodni. Możliwe są cztery następujące możliwości:

Nie wykryto nieprawidłowości

Oznacza to, że na obrazie nie stwierdziliśmy obecności żadnych oznak raka płuc ani innych nieprawidłowości. Prześlemy Ci pismo z wynikami i poprosimy o powtórne poddanie się badaniu obrazowemu za dwa lata. Istnieje jednak możliwość niewykrycia nowotworu płuc w badaniu obrazowym lub rozwinięcia się nowotworu płuc w okresie między kolejnymi badaniami. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek nieprawidłowości w swoim stanie zdrowia, poinformuj o nich lekarza.

Konieczne powtórzenie badania obrazowego

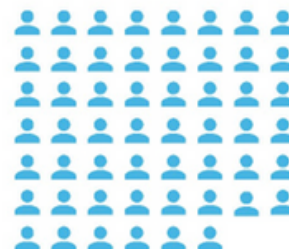
Zwykle oznacza to, że na obrazie płuc obecne jest coś, co jest trudne do zidentyfikowania. Prawdopodobnie będzie to coś nieszkodliwego, ale ponieważ nieprawidłowość tego typu może okazać się poważniejsza, poprosimy Cię o wykonanie kolejnego badania obrazowego po upływie trzech miesięcy, jedynie w celach kontrolnych.

Konieczne są dalsze badania

Oznacza to sytuację, w której na obrazowaniu dostrzeżono pewną nieprawidłowość i konieczne jest wykonanie dalszych badań, np. obejmujących biopsję. Skontaktujemy się z Tobą telefonicznie i poinformujemy wybraną placówkę szpitalną, aby lekarz mógł poddać Cię dalszym badaniom.

Wykryto inną nieprawidłowość

Oznacza to brak nowotworu płuc, obecne są natomiast oznaki innych nieprawidłowości, które mogą wymagać leczenia lub zasięgnięcia porady lekarskiej. Napiszemy do Ciebie i Twojego lekarza pierwszego kontaktu i zadamy o skierowanie do odpowiedniego specjalisty.

54

proponuje się wykonanie badania obrazowego

8

poddaje się ponownemu badaniu obrazowemu, aby móc przeanalizować zmiany, które były trudne do zidentyfikowania

3

wymagają dalszych badań

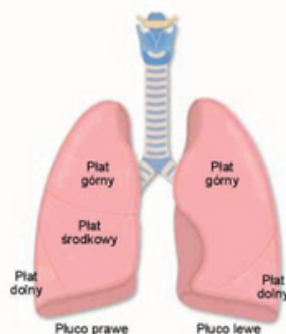
2

diagnozowane są z nowotworem płuc

Statystycznie rzecz ujmując, mniej niż 1 na 500 osób będzie poddana operacji z powodu podejrzenia nowotworu, lecz po jej przeprowadzeniu otrzyma informację, iż ostatecznie nie wykryto zmian nowotworowych.

Dlaczego wczesna diagnoza jest tak istotna

Jeśli zmiana dotyczy jednego wycinka płuca i zostanie wykryta wcześnie, można skoncentrować leczenie tylko na tym jednym fragmencie, w którym pojawiła się zmiana. Jeśli zmiana zostanie wykryta w dalszym stadium zaawansowania, może rozprzestrzenić się na inne obszary płuc i narządy, co utrudnia leczenie.

Co musisz wiedzieć o badaniach obrazowych płuc

Leczenie nowotworu płuc we wczesnym stadium jest często bardziej skuteczne -

Prawdopodobieństwo zdiagnozowania nowotworu płuc we wczesnym stadium zaawansowania dzięki badaniu obrazowemu jest trzy razy wyższe.

Niewielka i wczesna zmiana nowotworowa płuca często może zostać całkowicie usunięta w toku operacji lub leczenia radioterapią.

Badania sugerują, że badania przesiewowe w kierunku nowotworu płuc przeprowadzane z wykorzystaniem tomografii komputerowej mogą zmniejszyć ryzyko zgonu pacjentów z nowotworem o około 25%.

Badanie metodą tomografii komputerowej o niskiej intensywności promieniowania naraża pacjenta na przyjęcie niewielkiej dawki promieniowania -

to mniej więcej tyle samo, ile wynosi roczna dawka promieniowania w środowisku naturalnym. Promieniowanie może powodować uszkodzenia komórek, które po wielu latach lub dziesięcioleciach mogą stać się nowotworowe. Jeśli konieczne będzie wykonanie kolejnego badania metodą tomografii komputerowej, pacjent będzie narażony na większą dawkę promieniowania.

Ogólne ryzyko tego, że metoda tomografii komputerowej wywoła nowotwór, pozostaje bardzo małe w porównaniu z korzyściami wynikającymi z możliwości wczesnego wykrycia raka płuc.

U bardzo niewielkiej liczby osób badanie nie zawsze pozwala na potwierdzenie obecności rzeczywiście istniejących zmian nowotworowych -

Taki wynik nazywa się wynikiem fałszywie ujemnym. Nowotwór płuc może się nadal rozwinąć u Ciebie w przyszłości. Jeśli w jakimkolwiek momencie zaczniesz odczuwać niepokojące objawy, skontaktuj się z lekarzem.

U niektórych osób badanie wykrywa pewne nieprawidłowości, mimo iż osoby te nie są chore na nowotwór płuc -

Wynik taki określa się mianem wyniku fałszywie dodatniego, co oznacza, że przed ostatecznym potwierdzeniem nieobecności zmian nowotworowych konieczne jest wykonanie dalszych badań.

Istnieje ewentualność wykrycia w badaniu obrazowym zmian nowotworowych, które nigdy nie wyrządzą żadnej krzywdy osobie, u której zostały wykryte -

Lekarze nie zawsze są w stanie stwierdzić, czy rak będzie zagrażał życiu i wobec tego niektórzy pacjenci poddawani są leczeniu, które nie jest w ich przypadku konieczne.

Co to jest nowotwór płuc?

Nowotwór płuc jest jednym z najczęstszych nowotworów.

Jego mechanizm polega na niekontrolowanym podziale (rozroście) nieprawidłowych komórek, w wyniku czego w płucu tworzy się guz.

Często na wczesnym etapie rozwoju nowotworu płuc nie występują żadne oznaki ani objawy choroby.

Wykrycie raka w jego wczesnym stadium rozwoju oznacza większe szanse powodzenia wdrożonego leczenia.

Większość nowotworów płuc rozwija się na tyle wolno, że można je wykryć na wczesnym etapie rozwoju za pomocą tomografii komputerowej wykorzystującej niską dawkę promieniowania.

Zapewnienie możliwości wczesnego wykrycia nowotworów płucnych jest powodem, dla którego stworzyliśmy procedurę ukierunkowanej kontroli stanu płuc.

Jakie są objawy nowotworu płuc?

Nowotwór płuc może rozwijać się między badaniami obrazowymi, a wynik badania może czasami nie wykazywać faktycznej obecności zmian nowotworowych w płucach. Ważne jest, aby zwracać uwagę na wszystkie zmiany stanu zdrowia, a zwłaszcza:

- Uporczywy kaszel lub zmiana charakteru zwykle występującego u Ciebie kaszlu
- Krwioplucie
- Płytkość oddechu
- Niewyjaśnione uczucie zmęczenia lub utrata masy ciała
- Ból podczas oddychania lub kaszlu
- Utrata apetytu

Jeśli zauważysz u siebie jeden z tych objawów (lub większą ich liczbę), jak najszybciej skontaktuj się ze swoim lekarzem pierwszego kontaktu. Nie czekaj na termin wykonania kolejnego badania obrazowego.

Co mogę zrobić, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia u mnie nowotworu płuc?

Wielu osobom, które paliły od lat i które wielokrotnie próbowały zerwać z nałogiem, w końcu się to udało.

Jeśli jesteś osobą palącą i chcesz rzucić palenie, możesz skorzystać z przyjaznych, bezpłatnych i lokalnych usług, oferowanych przez instytucje zajmujące się walką z uzależnieniem nikotynowym.

Z tymi instytucjami może skontaktować Cię pielęgniarka obecna podczas ukierunkowanej kontroli stanu płuc. Możesz także poprosić o to lekarza pierwszego kontaktu lub zadzwonić pod numer infolinii NHS Smokefree 0300 123 1044 albo odwiedzić stronę www.nhs.uk/smokefree.